

Brno



34\*

GUILLAUME APOLLINAIRE  
P Á S M O



NAKLADATEL FR. BORO VÝ V PRAZE

**T**ím starým světem přec jsi znaven na konec  
Pastýřko Eiffelko jak bečí stádo mostů dnes  
Řecký a římský starověk se ti už přežily  
Zde starodávně se tváří i automobily  
Jen náboženství zůstalo nové ve starých věcí tříšti  
Zůstalo zcela prosté jak hangary na letišti  
Jediné neantické v Evropě křesťanství je  
Evropan nejmodernější jste vy ó papeži Pie  
A tebe zdržuje stud když okna na tebe hledí  
Vstoupiti do kostela a jíti ke zpovědi  
Čteš letáky cenníky plakáty jež nahlas zpívají  
Toť poesie dne a prosu dne žurnály dávají  
Sešity po šestáku o detektivech kteří prosluli  
Portréty slavných mužů a steré tituly



Viděl jsem dnes a jméno už nevím pěknou ulici  
Novou a čistou byla to sluneční polnice  
Šéfové dělnice a krásné písařky z bureau  
Z pondělí do soboty čtyřikrát denně tudy se berou  
Z rána tu třikrát tovární pišťala zní  
Chraptivý zvon zde zašteká k poledni  
Nápisy na zdech a tabulích štíty a vyhlášky  
Vřeští a štěbetají jak o závod s papoušky  
Mám rád tu pěknou ulici průmyslu a píce  
Ležící v Paříži mezi třídou des Ternes a ulicí Aumont-Thiéville.

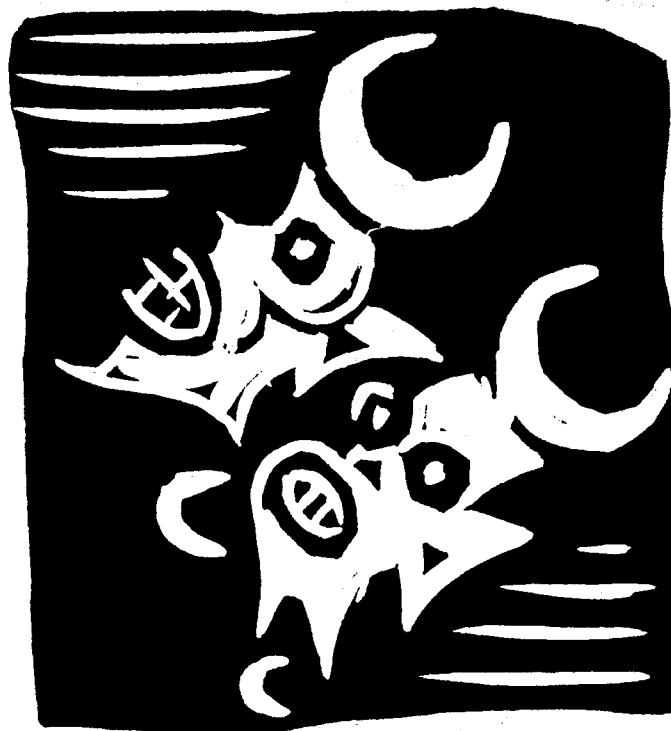
Hle mladá ulice a ty sám jsi jen malé dítě  
Tvá matka jinak než modře a bíle nešatí tě  
Jsi velmi zbožný a René Dalize tvůj první kamarád  
Má stejně s tebou církevní pompu nade vše rád  
Je devět večer plyn stažen do modra tajně se kradete z ložnice  
Po celou noc se v kolejni kapli modlíte  
Zatím co věčná spanilá hlubina ametystná  
Oblévá na vždy planoucí glorii Krista  
Toť krásná lilie již všichni pěstíme  
Toť rusovlasá pochodeň jež větrem nehasne  
Toť bledý a nachový syn bolestiplné ženy  
Toť strom vždy modlitbami všemi přetížený  
Toť dvojmocnina cti a věčnosti  
Toť hvězda o cípech šesti  
Toť Bůh jenž v pátek mře a v neděli vzkříšen jesti





Toť Kristus který k nebi lépe než letci vzlétá  
Jemu náleží podnes výškový rekord světa  
Kristus panenka oka  
Dvacátá panenka věků v tom on se vyzná  
A změněn v ptáka náš věk jak Ježíš nahoru letí





Ďáblové v propastech zvedají hlavu by mohli naň pohleděti  
Praví že napodobí co uměl už Šimon kouzelník  
Křičí že zná-li létat má slouti zálezník  
Andělé létají lehce kolem hezkého letce  
Ikarus Enoch Eliáš Apollonius z Thyany  
Kol prvního létadla krouží u nebeské brány  
Uctivě pouštějí ty jež unáší Svatá Eucharistie  
Ty kněze kteří věčně stoupají pozvedajíce hostie  
Avion s křídly nesloženými se snáší a klesá  
Ty miliony vlaštovek přilétnou na nebesa  
Letmo se blíží havrani sovy sokoli naši ptáci  
Z Afriky přicházejí ibisi marabuti plameňáci  
Pták Noh jemuž básně a pohádky hlásají slávu  
V pařátech nese leb Adamovu první hlavu  
Z obzoru letí orel a vyráží velký křik  
A z Ameriky došel malý kolibřík  
Z Číny sem přišli pihi dlouzí a pružní  
Ti mají jen po jednom křídle a létají v párech družní  
Pak ejhle holubice duch neposkvrněný sám  
Ježž provází lýrovec a tisícioký páv  
A fénix hranice jež sama se zapálí  
V svém žhavém popeli na chvíli vše zahálí  
Sirény opustily své nebezpečné úskaliny  
A chvátají krásně zpívajíce všechny tři

A všichni orli fénix i pihi z Číny  
Se s létacím strojem svorně pobratří

Nyní ty kráčíš sám davem po Paříži  
Kol tebe stáda autobusů řvou říčí a víří  
Bolestná úzkost lásky hrdlo svírá ti  
Jak bys už nikdy se neměl lásky dočkati  
Vstoupil bys do kláštera kdybys žil v dávném čase  
Když na rtech si najdete modlitbu vy stydíte do ruda se  
Sobě se vysmíváš a smích tvůj plá výhni pekelnou  
Jiskřičky jeho zlatí života tvého dno  
Toť obraz visící v temnu galerie  
A vidět jej z blízka ti třeba chvílemi je

Dnes jdeš po Paříži ženy jsou krví znamenány  
Bylo to na sklonku krásy jen nerad toho vzpomínám

Z koruny žhavých plamenů pozřela na mne Panna v Chartres  
Krev vašeho Svatého Srdce mne zalila na Montmartru  
Jsem chor slyše ta slova požehnaná



Láska již trpím je má choroba tajná  
A obraz který tě posedl ti pomůže přežít úzkost a bdění  
Vždy u tebe dlí ten obraz jenž prchá k nevrácení

U Středozemního moře jsi nyní na pobřeží  
Pod citronníky jež celý rok kvetou svěží  
S přáteli svými se projíždíš ve člunu  
Jeden je z Nizzy dva z Turbia jeden z Mentonu  
Sepii hlubinných se děsí oči naše  
A v chaluhách plují ryby obrazy Mesiáše

Jsi v zahradě hospůdky v okolí Prahy  
Cítíš se zcela šťasten na stůl růži ti dali  
A místo abys psal svou povídku lenošíš pohříchu  
Hledě na mandelinku spící v růžovém kalichu



V achátech Svatovítských zříš zděšen své vlastní rysy  
Na smrt jsi smuten byl v ten den kdy sebe v nich objevil jsi







Podoben Lazaru kterého světlo drtí  
Pozpátku točí se ručičky hodin v židovské čtvrti  
A ty couváš ve vlastním životě pomalu  
Jda na Hradčany nahoru a poslouchaje k večeru  
Jak v hospodách české písně zpívají

Hle jsi uprostřed melounů v Marseilli

Hle jsi v Koblenci v hotelu s obrem na vývěsní tabuli

Hle sedíš v Římě pod japonskou mišpulí

Hle jsi v Amsterdamu s dívkou jež je oškliva a tobě hezká se zdá  
Říká že se brzo se svým studentem v Leydech sezdá  
Tam najímají pokoje Cubicula locanda v latině  
Vzpomínám toho tři dny jsem tam byl a v Goudě neméně

Jsi v Paříži od soudce vyslýchán  
Jak zločinec zatčen a do vězení dán

V bolestných cestách i šťastných jsi proběhl kus světa  
Dřív než jsi postřehl lež a svoje leta  
V dvaceti láskou trpěl jsi a ve třiceti zas



Jak blázen žil jsem a ztratil jsem svůj čas  
Na své ruce se už netroufáš podívat a stále chce se ti zaplakat  
Nad sebou nade všim co zděsilo tě nad ní kterou mám rád

Uslzen vidíš chudáky emigranty odjížděti  
Věří v Boha modlí se ženy kojí své děti  
Jich zápach plní siň nádraží Saint Lazar  
Jako tři králové věří ve svou hvězdu v budoucí zdar  
Doufají, že v Argentině zbohatnou velice  
A domů se vrátí nesouce s sebou tisíce  
Ty rodiny nesou praporek červený jako vy srdce své  
Ten praporek a naše sny jsou stejně přízračné  
Někteří z emigrantů zůstanou a pobývají tu

obě hezká se zdá  
zdá

neméně

věta

zaplakat  
i rád

V děrách ulice des Rosiers nebo des Écouffes  
Často jsem zřel je večer jdou se ven nadýchat vzduchu  
Zřídka se pohnou s místa jako figurky v šachu  
Nejvíce jsou to Židé a ženy jich s parukami  
Sedí bezkrevné a hledají temné krámy

Stojiš nad zinkovým plechem ve výčepu ochlastů  
Popijíš mezi nešťastníky kávu za dva sous

Jsi pozdě k ránu ve velikém restaurantu  
Zpívá se tančí pije se šampaňské

Ty dívky nejsou zlé a mají své starosti přec  
I od té nejošklivější svou bolest zakusil mileneec



Je to dcera městského strážníka prý z Cannes  
Neznám její ruce jsou tvrdé a rozprýskané  
Mám soustrast nesmírnou se švy jejího břicha





Pokorně dávám svá ústa ubohé dívce se strašným smíchem

Jsi sám jitro přichází

Mlékaři zvoní bandaskami v ulicích

Noc se vzdaluje jako míšenka přesličná

Toť Léa pozorná či Ferdina falešná

A ty piješ ten líh palčivý jako života bol

Tvého života jež piješ jak alkohol

Chceš domů pěšky jít a míříš stranou Auteuile

Spát mezi svými modlami z Oceanie a Guineje

Jsou to Kristové jiné víry a jiných bohosluzeb

Nížší Kristové temných nadějí a tužeb

S bohem s bohem spáči

Slunce plá pláče

(Alcools.)



Mladý francouzský básník **Guillaume Apollinaire**, po otci Polák, povahou kosmopolita, kulturou a čestnou účastí na veliké válce, z níž vyšel s těžkým poraněním, pravý Francouz, zemřel asi před dvěma měsíci chřipkovou nákazou, několik dní po své svatbě, krátce po uzavřeném příměří, kdy se kulturní tvorbě otevírala nová budoucnost. Jako básník přejal G. Apollinaire tradici symbolismu, obohativ ji podivnými, teskně rozmarnými tóny své nepokojné, výstřední, bohaté osobnosti. Hravost, dětský pláč, exotičnost, schválnost i melodická prostota, tyto protikladné rysy vyzírají všude z jeho „Alkoholů“, ve kterých krátce před válkou shrnul básnickou žeň svého života.

Jako výtvarný kritik spojil G. Apollinaire své jméno nerozlučně s vývojem nejmladšího umění. Byl to kritik objevitel, vřelý zastánce a průbojník kubismu, který bez nejmenší kritické pedanterie, lehce, životně, improvisačně obhájil mladé umění v Paříži. Co učinil pro pochopení celníka primitiva Rousseaua, co pro Deraina, Picassa, Bracqua, to zůstane nejkrásnější kapitolou moderní kritiky. Jeho pěkná, radostně vedená revue „Les Soirées de Paris“ má nezapomenutelnou hodnotu literární kuriozity a uměleckého dokumentu.

Když byla ukradena Lionardova „Gioconda“ v Louvru, padlo nějakým nedorozuměním podezření na Apollinaira, tohoto vášnivého amatéra a sběratele umění. Tehdy, jsa uvězněn, napsal veršičky, které lze s hlubokým pohnutím opakovati dnes, kdy se za mladým básníkem uzavřela kobka temnější než ve vězení Santé:

„Avant d'entrer dans ma cellule  
Il a fallu me mettre nu  
Et quelle voix sinistre ulule  
Guillaume qu'es-tu devenu

Le Lazarre entrant dans la tombe  
Au lieu d'en sortir comme il fit  
Adieu adieu chantante ronde  
O mes années ô jeunes filles“

K. Č.